

sáskatojást égettek el ugyan, mégis annyira elszaporodtak, hogy 1782-ben Lugos táján három óra járásnyira homályosítá el röpülő csapatuk a napot. Már korábban, 1748-ban, azzal akarták pusztítani azon vidéken a sáskákat, hogy 15.000 disznót hajtottak az általuk ellepelt me ökre.

A halálfő-lepkéről meg azt jegyzi meg, hogy a babonás néphitbeli lidércz keletkezését e lepke okozta, mint amely este a kivilágított ablakoknak neki szokott röpülni, és minthogy — teszszüik hozzá mi — faluhelyen a mécesest nyáron bizony leginkább csak oly házban gyűjtják meg, amelyben nehéz beteg fekszik, a paraszt pedig csak akkor ágyban fekvő, ha már a végít járja: könnyen megeshetett, hogy a halálfőlepke bekopogtatását nemsokára halál követte.

Grossinger előadásából, melyet ily történeti s egyéb adatokkal szeret fűszerezni, egyébiránt kiténik, hogy a szakirodalmat alaposan tanulmányozta és különben is széles olvasottsággal bírt. Műve állattani irodalmunkban tisztos helyet foglal el, és megérdemli az utókor hálás elismerését.

Abafi-Aigner Lajos.

Jellemző magyarországi Coleopterák.

II.

Hydroporus Genei Aubé. — A hajósi mocsarakban kora tavaszkor néha nagyobb csoportokban úszkál napsütötte helyeken, különösen nádasok szélén. Szaboleson (Baranyában) csak nagy ritkán találtam egyesével.

Gyrinus minutus F. — A mánfai Kölikvölgyben a patak vizén száz meg száz *Gyrinus natator* társaságában egyetlen egy példányban találtam.

Potamius substriatus Müll. — A mánfai Kölikvölgy kijáránál a patakban levő kövek kiemelésekor a kövek alján igen gyakori. Sajátságos szőrözete segélyével sok levegőt sűrít maga köré s teste soha meg nem nedvesedik; csak így lehetséges tehát, hogy ez a lomha, tehetetlen bogár, benne a vízben, a kő alatt él és szaporodik.

Dinarda dentata Grav. — A mánfai erdő Gyimonzatető dűlőjében hangyák közt egy példányát találtam tavaszkor. Sajnálom, hogy a vendéglátó hangyafajt nem határozottam meg, mert azt hiszem, hogy ez a különös lelet tán valami jellemző hangyafajjal is összefüggésben áll.

Quediulus mesomelinus *Mirsh.* — Az abaligeti (Baranya) barlangban a denevérek trágyája körül ez a bogár nem ritka s bár a szabadban is előfordul, előszeretettel keresi fel a barlangokat, hol hihetőleg szaporodik is, mert én igen mélyen benn a barlangban találtam. Csodálom, hogy facultativ barlangi lakó létére színtelen (albino) példányai még nem ismeretesek.

Comptoschilus Heyleni *Epp.* — A Tisza és Maros szögellése környékén nem ritka; 1893-ban Vellay Imre által nagyobb mennyiségben gyűjtetett.

Anthobium sorbi *Gyll.* — A Mecsek erdeiben május elsején virágzó galagonya bokrokról néha hallatlan mennyiségben rázható az ernyőbe. Úgy látszik, hogy ez a bogárka csapatokban él, mert egyes példányaira csak nagy ritkán akadhatunk. Igen jellemző az a valerián-sav szag, melyet e bogárkák az ernyőbe rázaskor terjesztenek. Különbösen ezen jellemző szagot a Gyrimusoknál is tapasztalhatjuk, ha e ürge bogarkákat a kezünkbe vesszük.

Claviger longicornis *Müll.* — A Mecsek erdeiben néhol csaknem méter magas hangyabolyokat találhatunk, melyek koruk szerint fűvel és gazzal annyira belepetnek, hogy azokat az ember határdomboknak tartaná. E dombok a sárga hangya: *Lasius* fészkeit képezik s ha egy ily dombot áprilisban szétszedünk, a fészek-sejteket pedig átrostáljuk, akkor a lapos ládikókban szétterített szeinesés nehéz föld felületén a rostán áthullott hangyák e bogarat saját ülczáikkal együtt a ládika valamelyik zugába hordják egy rakásra. Én ily módon egyetlen rostálással 45 darabot gyűjtöttem ezen fölötte érdekes és különösen esérére alkalmas vak bogárkából.

Cephennium delicatulum *Reitt.* — A mánfai Kölikvölgy keleti oldalán az úgynevezett Juhászfosztás dülőben a lomb és törmelék közt igen gyakori, míg egyes példányokban az egész környéken rostallható.

Cryptophagus nitidulus *Miller.* — A pécsi szénbányák elhagyatott tárnáiban nem ritka. Ökörvér savójába mártott és megszáritott rongydarabok kirakásával nagyobb mennyiségben gyűjthető e tárnakban, hol különben gombákon él.

Cartodere Argus *Reitt.* — Egy kidölt s félig korhadt száraz bükkfa szétrepedezett korhadt szilánkjai közt egyszer találtam több példányát a szabolcsi uradalmi erdőségekben.

Brachypterus quadratus *Sturm.* — Bácskában a pipacs virágaiban nyáron nem ritka. Pécs környékén szórványosan fordul elő.

Ips quercus *Reitt.* — A szabolcsi erdőben a Kecskehát hegyen egy ízben néhány példányát találtam korhadt fában.

Aulonium ruficorne Oliv. — A felső- mindszei (Baranya) erdőkből hozott fenyőfák kérge alatt egyszer nagyobb mennyiségben leltem.

Anthrenus incanus Friv. — Ezen érdekes, a tudományra és hazánkra nézve is új bogárfajt 1879-ben Fiumében fedeztem fel s Frivaldszky János 1881-ben a Természetrajzi Füzetekben írta le. Nem ritka a tengerész-akadémia fölött elterülő legelőkön az ernyősök virágain verőfényes napokon május hónapban

Suprinus furvus Er. — Kigyóhullán a szabolcsi Kecskehát-erdőben egyszer találtam

Scarabaens variolosus F. — Fiumében a hegyi legelőkön marhatrágya körül nem ritka.

Copris hispanus L. — Az előbbivel megegyezőleg, de ritkábban található.

Cuccebius histeroides Ménétr. — Bácskában a kélesi homokos legelőkön találtam néhány példányban.

Bolbocerus unicolorne Schrank. — A szabolcsi Szarvasnóta-erdőben 1880 június elején találtam e ritka fajból egy párt. A nőstény egy kis erdei út szélén épen likat vájt a földbe, mint a Coprisok szokták s a hím úgy látszik, segédkezett neki e munkában. Kézbe véve e bogarak oly nyikorgást hallatnak, mint a czinezerek, esakhogy e hangok, nézetem szerint a potroh oldal-széleinek a szárnyfedelek alsó széléhez történt dörzsöléséből származnak, a mi ismét a rovar légzési mozgásaiból következik.

Hoplia flavipes Germ. — A Mecsek-hegység déli lejtőjén, virágzó galagonya-bokrokon némely esztendőben nem ritka.

Anoxia orientalis Kryn. — Hajóson, a Postadülőben, júliusi estéken a fűzfák esüca körül némely esztendőben hallatlan mennyiségben fordul elő. Én ezen fajból több ezer példányt hoztam forgalomba az európai cserepiaczon. Daczára ily nagyszámú megjelenésének, ninesen róla tudomásom, hogy termőhelyén valamely számbavehető kárt okozott volna. Nappalra e rovar úgy elbúvik, hogy ily nyugvó állapotában csak nagy ritkán akadunk rá.

Anoxia pilosa F. — Bácskában a homokos területeken, különösen szőlők közt júniusban, csendes estéken a Marrubium-borok közül némely évben nagy mennyiségben röpköd.

Dr. Kaufmann Ernő.